

๒๑

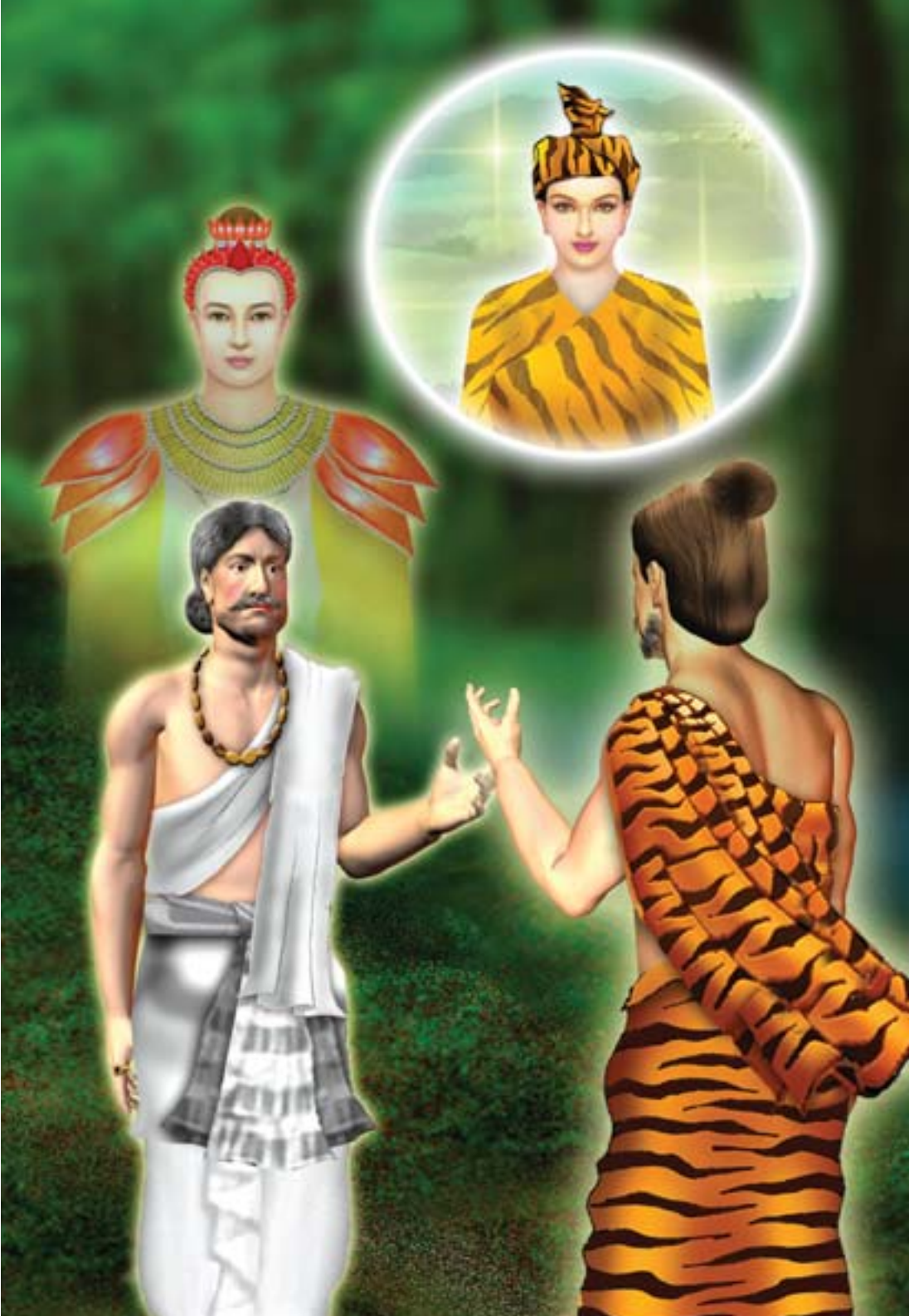

เว ส สั น ต ร ช า ต ก

ต อ น ที่ ๑ ๓

(บ ริ จ า ค พ ร ะ น า ง มั ท รี)

เราตกตเมื่อสละชาติไอรส กัณหาชินาธิดา และมัทธิเทวี
ผู้เคารพต่อภัสดา มิได้คิดเสียดายเลย เพราะเหตุแห่งพระโพธิ-
ญาณเท่านั้น ลูกทั้งสองเป็นที่เกลียดชังของเราก็หามิได้ มัทธิ
เทวีไม่เป็นที่รักของเราก็หามิได้ พระสัพพัญญุตญาณเป็นที่รัก
ของเรายิ่งกว่า เพราะฉะนั้นเราจึงได้ให้บุตริธิดา และเทวีผู้เป็น
ที่รักเสีย

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๓ (ปริจาคพระนางมัทรี)

๑๘๕

ชีวิตของเรามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเลื่อม และนำไปสู่ความตาย เราจึงไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต ควรมองให้เห็นโทษของความเลื่อม จะได้คลายความยึดมั่นถือมั่นทั้งปวงในโลก เราเกิดมาเพียงแค่อาศัยสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ ไว้ใช้สร้างบารมี ใช้เป็นอุปกรณ์ในการทำทาน รักษาศีลให้บริสุทธิ์ และทำสมาธิเจริญภาวนาได้อย่างสะดวก อย่าไปคิดเป็นจริงเป็นจังอะไร เมื่อปล่อยวางจากสิ่งที่ไม่เป็นจริงแล้ว ใจของเราจะได้มุ่งสู่สิ่งที่เป็นจริงของชีวิตที่เรียกว่า อริยสัจ มีใจมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน เราจะได้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงกันทุกคน

พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน เวสสันดรชาดก ว่า

“เราตถาคตเมื่อสละชาลีโอรส กัณหาชินาธิดา และมัทรีเทวี ผู้เคารพต่อภัสดา มิได้คิดเสียดายเลย เพราะเหตุแห่งพระโพธิญาณเท่านั้น ลูกทั้งสองเป็นที่เกลียดชังของเราก็กหามิได้ มัทรีเทวีไม่เป็นที่รักของเราก็กหามิได้ พระสัพพัญญุตญาณเป็นที่รักของเรายิ่งกว่า เพราะฉะนั้นเราจึงได้ให้บุตรธิดา และเทวีผู้เป็นที่รักเสีย”

เมื่อพระเวสสันดรโพธิสัตว์ทรงปริจาคปิยบุตรมหาทานแล้ว หมู่เทวดาที่อยู่บริเวณป่าหิมพานต์ ต่างปรึกษากันว่า ถ้า

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๓ (ปริจาคพระนางมัทรี)

๑๘๖

พระนางมัทรีเสด็จมาสู่อาศรมสถานแต่วัน แล้วไม่เห็นพระโอรส
ธิดาในอาศรม และหากรู้ว่าพระเวสสันดรได้บริจาคแก่พราหมณ์
ชูชกไปแล้ว พระนางคงจะเสด็จวิ่งตามไปด้วยความรักเป็นกำลัง
ทำให้เสวยทุกข์ใหญ่ และอาจขัดขวางการบริจาคบุตรเป็นทาน
ของพระสวามีได้ เหตุเพราะความรักของแม่ยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใด
ความปรารถนาของพระโพธิสัตว์ก็อาจจะไม่เป็นผลสำเร็จ

เทพบุตร ๓ องค์ จึงจำแลงกายเป็นราชสีห์ เสือโคร่ง
และเสือเหลือง นอนกั้นทางเสด็จกลับอาศรมของพระนางมัทรี
จนกว่าดวงอาทิตย์จะอัสดงคต ฝ่ายพระนางมัทรีหวั่นพระหฤทัย
ว่า เมื่อคืนตนได้ฝันร้าย วันนี้จะต้องเกิดเหตุร้ายอย่างแน่นอน
จึงรีบกลับสู่อาศรมแต่วัน ในขณะที่เดินทางกลับ เกิดเหตุกลาง-
ลางอันตรายหลายอย่าง เช่น เสียมหลุดจากพระหัตถ์ กระเช้าหลุด
จากป่า พระเนตรเบื่องขวาก็เขม่น พฤษภาชาติที่มีผลก็เหมือนกับ
ไม่มีผล พฤษภาชาติที่ไม่เคยมีผลก็เหมือนกับว่ามีผลตก
ทิศทั้งสี่ก็กำหนดไม่ได้

ยิ่งเมื่อมาเจอสัตว์ร้ายนอนขวางทางอยู่ข้างหน้า พระนาง
ก็ตกพระทัย ได้แต่อ่อนวอนสัตว์ร้ายทั้งสามว่า “เราเป็นนมเหลืของ
พระเวสสันดร เป็นผู้ไม่ล่วงเกินพระราชสวามี ดุจนางสีดาผู้ไม่
ล่วงเกินพระราชสวามี ขอท่านทั้งหลายจงให้ทางแก่เราด้วยเถิด”
แม้พระนางจะอ่อนอย่างไร สัตว์ทั้งสามก็ไม่หลีกหนี จวบจน

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๓ (ปริจาคพระนางมัทรี)

๑๘๓

พลบค่ำจึงหลีกเข้าป่าไป พระนางมัทรีรีบเดินทางกลับอาศรมทันที มองไม่เห็นพระโอรสพระธิดา ก็รีบเสด็จไปเฝ้าพระเวสสันดร ทูลถามถึงพระโอรสพระธิดาทั้งสอง

ครั้งแรกพระเวสสันดรยังไม่ให้คำตอบพระนาง เพราะเกรงว่า ความพลัดพรากระหว่างมารดากับลูกนั้น อาจทำให้นางต้องสลบหรือตรอมใจตายในขณะนั้น จึงทำเป็นกล่าวโทษพระนางว่ากลับมามืดค่ำ ไม่เป็นห่วงเป็นใยพระองค์ และบุตรธิดาที่รอคอยอยู่ พระนางมัทรีได้สดับพระราชดำรัสเช่นนั้น จึงทูลเล่าเรื่องเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น

พระเวสสันดรทรงเปิดเผยว่า บัดนี้พระองค์ได้ปริจาคกัณหาขาลีให้กับพราหมณ์ชุกไปแล้ว ขอพระนางจงอนุโมทนาในปิยบุตตทานอันประเสริฐนี้เถิด พระนางมัทรีตกพระทัยจนถึงแก่วิสาณญาณพลบล้มลง เพราะความโศกที่บุตรทั้งสองต้องพรากจากไป

ด้วยอาการตกพระทัยว่าพระนางคงสิ้นพระชนม์ พระเวสสันดรจึงเข้าไปประคองนางไว้ที่ตัก รีบแก้ไขให้พระนางฟื้น เอนน้ำลูบหน้าให้หายจากอาการสลบไสล ลักคร่ำพระนางมัทรีก็ได้สติรู้สึกตัวขึ้น ทรงเกิดหิริโอตตปปะ รีบลุกขึ้นกราบขอขมาพระโพธิสัตว์ พลาทูลว่า “ข้าแต่สมมติเทพ หม่อมฉันขอ

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๓ (ปริจาคพระนางมัทรี)

๑๘๘

อนุโมทนาปิยปุตตทานอันอุดมของพระองค์ พระองค์ทรง
ปริจาคทานแล้ว จงยังพระหฤทัยให้เลื่อมใส ขอจงทรงบำเพ็ญ
ทานให้ยิ่งๆ ขึ้นไปเถิด”

ทันทีที่พระนางมัทรีพุดจบ ปฐมพิภบันลือลั่น เสียงสาธุการ
ได้ก้องไปถึงสวรรค์ชั้นฟ้า แม่เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ซึ่งมี
พระอินทร์เป็นหัวหน้า ต่างพากันอนุโมทนาทานของพระนาง
อีกด้วย เมื่อภคตริยทั้งสองพระองค์ตรัสลัมโมทนียกถาต่อกัน
อย่างนี้ ท้าวสักกเทวราชทรงดำริว่า เมื่อวานพระเวสสันดรได้
ประทานปิยปุตตทานแก่ชูชก ถ้าจะมีคนต่ำช้าผู้หนึ่งไปเฝ้า
พระเวสสันดร ทูลขอพระนางมัทรี ทำให้พระเวสสันดรต้องอยู่
คนเดียว พระองค์ก็จะไม่มีผู้ปฏิบัติดูแล”

*พระอินทร์จึงจำแลงเป็นพราหมณ์ไปเฝ้าพระเวสสันดร
พลาংกล่าวว่า “ข้าแต่พระมหาราชเจ้า ข้าพระองค์เป็นคนแก่
เดินทางดั้นด้นมาในป่าใหญ่แห่งนี้ เพื่อทูลขอพระนางมัทรีหรือคร-
มเหลือของพระองค์ ขอพระองค์โปรดประทานพระนางมัทรีแก่
ข้าพระองค์ด้วยเถิด ข้าแต่มหาราชเจ้า หวังน้ำซึ่งเต็มเปี่ยม
ตลอดเวลา ไม่มีเวลาเหือดแห้ง ฉันทิ พระองค์มีพระหฤทัย

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๓ (ปริจาคพระนางมัทรี)

๑๘๕

เต็มเปี่ยมด้วยศรัทธา ฉะนั้น ข้าพระองค์มาเพื่อทูลขอพระนางมัทรีกับพระองค์ ขอพระองค์โปรดพระราชทานพระมเหสีแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด”

พระโพธิสัตว์ได้สดับเช่นนั้น แทนที่จะตรัสว่า เมื่อวานอาตมาได้ให้บุตรธิดาแก่พราหมณ์ไปแล้ว อาตมาจะต้องอยู่ในป่ารูปเดียวเท่านั้น จักให้มัทรีแก่ท่านได้อย่างไร กลับมีความปิติโสมนัสที่พระองค์ยังมีโอกาสที่จะได้ทำทานให้ยิ่งๆ ขึ้นไปอีก จึงตรัสว่า “ดูก่อนพราหมณ์ อาตมาจะให้ในสิ่งที่ท่านขอมา อาตมาไม่หวั่นหวาดต่อการบริจาคภรรยาเป็นทาน ใจของอาตมายินดียิ่งในทาน”

พระนางมัทรีทรงบันลือสีหนาท ตรัสบอกพระสวามีว่า “หม่อมฉันผู้ยังเป็นสาว เป็นเทวีของพระราชาองค์ใด พระราชาองค์นั้นเป็นพระภักดาผู้เป็นใหญ่ของหม่อมฉัน พระองค์ทรงปรารธนาจะพระราชทานแก่บุคคลใด ก็จงพระราชทานแก่บุคคลนั้น หรือจะพึงขายพึงฆ่าเสียก็ย่อมได้ เพราะฉะนั้น พระองค์จงกระทำสิ่งที่ทรงชอบพระทัยเถิด หม่อมฉันไม่โกรธ” ตรัสดังนี้แล้ว ทรงหลั่งน้ำทักษิโณทกลงในมือของพราหมณ์ พระราชทานปิยทารทานแก่พราหมณ์ ทันทิท่หลั่งน้ำทักษิโณทกลีงมหัศจรรย์ทั้งหลายก็บังเกิดขึ้นอีก พระนางมัทรีทรงดูชะตาไม่ทรงขวยเขิน และไม่ทรงร้องไห้ ทรงยินดีในทานที่พระสวามี

เวสต์แลนด์ภาคที่ ๑๓ (ปริจาคพระนางมัทรี)

๑๕๐

อาคัยพระนางเป็นเครื่องปริจาค

ขณะนั้น ท้าวลักกเทวราชทรงรู้ธรรมาคัยอันประเสริฐ
ของสองกษัตริย์ จึงทรงชมเชยอีกทั้งประกาศกับเหล่าเทวา
ทั้งหลายว่า “ข้าศึกทั้งหลายทั้งที่เป็นของทิพย์ และของมนุษย์
บัดนี้พระองค์ทั้งสองทรงชนะแล้ว ปลูกปั้นลือลั่น เสี่ยงสาธการ
ก้องไปถึงสวรรค์ชั้นไตรทิพย์สายฟ้าก็แลบแปลบปลาบไปโดยรอบ
เสียงโกลาหลนั้นปรากฏดังภูเขาล่มทลาย” เทพนิกายทั้งหลาย
ต่างอนุโมทนาแซ่ซ้องสาธการแก่สองกษัตริย์

เราจะเห็นว่า พระโพธิสัตว์เจ้าผู้เป็นต้นแบบในการสร้าง
บารมีนั้น กว่าจะได้ตรัสรู้ธรรมภูมิสมัย ต้องสร้างมหาทานบารมี
ชนิดที่ต้องสละทั้งทรัพย์สินเงินทอง ของมีค่าทุกอย่าง ต้อง
ปริจาคพระโอรสพระธิดาและมเหสี ฉะนั้นเมื่อมีเป้าหมายใหญ่ก็
ต้องใช้ความเพียรพยายามมาก ถ้าปรารถนาจะหมดกิเลสไปสู่
อายตนิพพาน ต้องทุ่มเทสร้างบารมีให้เต็มที่ ชนิดเอาชีวิตเป็น
เดิมพัน อีกทั้งยังต้องทำกันไปเป็นทีมใหญ่อีกด้วย เพราะฉะนั้น
เมื่อจะทำบุญอะไร นอกจากทำเองแล้ว อย่าลืมชักชวนคนอื่นด้วย
ให้มีหัวใจของนักสร้างบารมีเหมือนพระบรมโพธิสัตว์ และความ
ปรารถนาของพวกเขาจะสำเร็จเป็นอัครรรยอย่างแน่นอน

